

ABSZTRAKTOK

1956 és a szocializmus: válság és újragondolás konferencia, Eger

2016. szeptember 8–10.

Bacsó Benjámín

Debreceni Református Hittudományi Egyetem Egyháztörténeti PhD program, Baptista Teológiai Akadémia

benjaminbacso@gmail.com

1956 előzményei és következményei a baptisták szemszögéből

Az alábbi kérdésekre keresek választ az előadásomban:

Milyen előzményei vannak a kisegyházakban 1956-nak? Hogyan reagálnak 1956-ra? Milyen következményei vannak a kisegyházak, különösen a baptisták életében 1956-nak?

Ennek érdekében a szakirodalom már ismert elemei mellett, segítségemre van a Baptista Levéltár ez irányból alig kutatott anyaga, illetve az ÁBTL-i kutatás is.

Seres Attila

**Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Történettudományi Intézete
seres.attila75@gmail.com**

A Moszkvai Patriarchátus magyarországi egyházközségei az 1956. évi forradalom idején

A második világháborút követően a Kreml a nemzetközi politikája egyik eszközeként tekintett az Orosz Pravoszláv Egyházra, a Moszkvai Patriarchátus a külföldi egyházszervezetének megerősítése és kiterjesztése révén részt vállalt a kelet-európai szovjet térhódítás társadalompolitikai hátterének megteremtésében. A cél Moszkva kelet-európai egyházközponti szerepének megteremtése volt, részben a már amúgy is ortodox többségű országok (Románia, Bulgária) autokefál egyházainak szervezeti egyesítése, részben a nem ortodox többségű társadalmakban a Moszkvai Patriarchátus befolyásának növelése révén, a görögkatolicizmus betagolásával vagy az ortodox egyházszervezeti struktúra megszilárdításával. 1951-1952 folyamán 8 magyarországi ortodox egyházközség csatlakozott Moszkvához, döntően olyan időközben elmagyarosodott aromun eredetű gyülekezetek, amelyek juriszdikciója az idők folyamán bizonytalan vagy tisztázatlan volt. Az egyházközségeket Moszkva egy esperesi kerület keretében egyesítette. Az előadás azt mutatja be, hogy milyen válsághelyzetet idéz elő az 1956.évi forradalom ezen gyülekezet életében, hogyan újul ki a juriszdikció körüli vita az esperesi kerület vezetői körében, és milyen alkalmazkodási kényszerhelyzeteket szül a forradalom a Moszkvához hű gyülekezetekben és papságban.

Vekov Károly

**Babes-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár
kvekov@gmail.com**

A rendszer kritikájától a rendszerváltásig

Az erdélyi "1956-os szervezkedések" egyik, ha nem éppen legjelentősebbike az, amelyet Szoboszlai Aladár vezetett. A rendkívül súlyos 57 ítélet, amiből tíz végrehajtott halálos ítélet volt, jelezte, hogy nem szokványos 56-tal szimpatizáló megmozdulásról volt szó. Három fő vádpontot fogalmaztak meg a hatalom képviselői: szervezkedés a fennálló politikai rendszer megdöntésére, illetve Románia szuverenitása ellen és a Keresztény Dolgozók Pártjának létrehozása.

Szoboszlai Aladár katolikus pap volt az Erdélyt jelentős mértékben behálózó szervezkedés lelke, akit az egyház társadalmi szerepén túl fiatal korától foglalkoztatott a kommunista

ABSZTRAKTOK

**1956 és a szocializmus: válság és újragondolás konferencia, Eger
2016. szeptember 8–10.**

rendszer mibenléte. Mintegy háromszáz oldalt kitevő írásai részletesen foglalkoznak a rendszer gazdasági, társadalmi, sőt lélektani hatásaival. Az alapos elemzés, amely kiterjedt nem csupán a tények regisztrálására, hanem a kommunista rendszer belső mechanizmusainak bemutatására, rávilágított arra, hogy működését tekintve az nem életképes, megnyomorítja az embereket. Végkövetkeztetése az volt, hogy fel kell készülni a cselekvésre, hogy a remélt többpártrendszer bevezetésekor a választásokon részt vegyen a Keresztény Dolgozók Pártja távlatilag nem csak Romániában, de Magyarországon is.